

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-11

OGM
MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU EDEBİYATIN SANAT AKIMLARI İLE İLİŞKİSİ III

Parnasizm: Parnasizm, XIX. yüzyılda Fransa'da ortaya çıkmış bir şiir akımıdır. Bu akım için şiirde gerçekçilik de denebilir. Adını Yunan mitolojisinde esin perilerinin yaşadığına inanılan Parnas Dağı'ndan alan Çağdaş Parnas dergisinde yazan şairler; ölçü, uyak, ses uyumu gibi öğelerle kurulan biçim mükemmelliğini önemsemiştir. Romantizme tepki olarak doğan bu akımda duygu ve hayalin yerini gerçekler alır, dış dünyanın betimlenmesi esastır. Sanat için sanat anlayışı hâkimdir. Eski Yunan ve Latin mitolojisine hayranlık duyan parnasyenler, konularını genellikle tarihten almış veya yabancı ve uzak ülkeleri konu olarak işlemiştir.

Fransız edebiyatından Gautier (Gutie), Banville (Banvil), Lisle (Lisl), Coppee (Koppi) ve Heredia (Herediya) parnasizmin dünya edebiyatındaki önde gelen temsilcilerindendir. Bu akımı Türk edebiyatına Cenap Şahabettin tanıtmıştır. Tefvik Fikret ve Yahya Kemal'in şiirlerinde de parnasizm etkileri görülür.

Sembolizm (Simgecilik): Sembolizm, XIX. yüzyılın ikinci yarısında Fransa'da parnasizme tepki olarak ortaya çıkmış bir şiir akımıdır. Sanat için sanat anlayışıyla şiir yazan sembolist şairler, şiirde müzikaliteye ve anlam kapallığına önem vermiş; dış dünyanın insan üzerindeki etkisini semboller aracılığıyla anlatmıştır. Lirikmin ve hayalin yo-

ğun olduğu sembolist şiirde duygular ön plandadır, doğa betimlemeleri öznelidir.

Fransız edebiyatından Baudelaire (Bodler), Mallarme (Malarme), Valery (Valeri) ve Amerikan edebiyatından Edgar Allan Poe (Edgır Elin Po) sembolizmin dünya edebiyatındaki önde gelen temsilcilerindendir. Türk edebiyatında başta Cenap Şahabettin, Ahmet Haşim, Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Hamdi Tanpınar ve Ahmet Muhip Dıranas olmak üzere pek çok şairde bu akımın etkisi görülür.

SORULAR

1- 19. yüzyılın sonlarında realizm, natüralizm ve parnasizme tepki olarak Fransa'da ortaya çıkmıştır. Simgecilik olarak da bilinir. Dış çevrenin görüntülerini somut gerçeklikleri değil, bu görüntülerin izlenimlerinden, sezgilerinden yansıyan nitelikler şiire aktarılır. Şiirde anlam kapalıdır, buna göre şiirden herkes kendine göre bir yorum çıkarır. Söz sanatlarına sıkça başvurulur.

Bu parça aşağıdaki sanat akımlarından hangisine ait bir açıklama niteliği taşımaktadır?

- A) Klasisizm
- B) Dadaizm
- C) Fütürizm
- D) Romantizm
- E) Sembolizm

Cevap: E

2- Eserde dinî ve millî değer ve duygular, tabiata yöneliş, abartılı duygular idealler hâkim olmalıdır. Duygu ve hayaller, kötümserlik, hüzn ve melankoli eserin olmazsa olmazıdır. Kahramanlar bireysel özellikleri ile eserde kendini göstermelidir.

Sanat anlayışını bu şekilde açıklayan bir yazar aşağıdaki edebî akımların hangisinden etkilenmiş olabilir?

- A) Parnasizm
- B) Sembolizm
- C) Romantizm
- D) Realizm
- E) Natüralizm

Cevap: C

3- Romantizme tepki olarak doğan bu akımda duygu ve hayalin yerini gerçekler alır, dış dünyanın betimlenmesi esastır. Sanat için sanat anlayışı hâkimdir. Eski Yunan ve Latin mitolojisine hayranlık duyan sanatçılar, konularını genellikle tarihten almış veya yabancı ve uzak ülkeleri konu olarak işlemiştir. Bu akımı Türk edebiyatına Cenap Şahabettin tanıtmıştır.

Bu parça aşağıdaki sanat akımlarından hangisine ait bir açıklama niteliği taşımaktadır?

- A) Sembolizm
- B) Realizm
- C) Klasisizm
- D) Parnasizm
- E) Natüralizm

Cevap: D